

Inseminatieservice en dierenartsenpraktijk werken samen

'We reden in feite achter

Een inseminatieservice en een dierenartsenpraktijk zitten voor een deel in elkaars vaarwater. Immers, beide beroepsgroepen doen bijvoorbeeld drachtcontrole. De samenwerking tussen FertiPlus en De Graafschap Dierenartsen is dan ook opmerkelijk, al bestaat het partnerschap tot dusver slechts uit het samen exploiteren van een bestelbus.

„We kennen elkaar goed en hebben het er wel vaker over gehad, dat we meer voor elkaar zouden kunnen betekenen. Dus tot de oude bestelbus aan vervanging toe was en er een nieuwe moest komen, was dat het moment om te gaan samenwerken.“ Aan het woord is Max van de Kerkhof, directeur van FertiPlus, een bedrijf dat in 1999 als zelfstandige, onafhankelijke KI-service werd opgericht. Het bedrijf is gevestigd in het Achterhoekse Ruurlo en groeide uit tot een fokkerijorganisatie met 1.300 actieve veehouders in haar klantenkring. Het werkgebied strekt zich uit van de lijn Apeldoorn-Arnhem tot aan de Duitse

grens en beslaat daarmee het oosten van de provincie Gelderland en het zuiden van Overijssel.

Vliegende kraai

Van de Kerkhofs gesprekspartner is dierenarts René Bemers van De Graafschap Dierenartsen, een grote praktijk met vestigingen in Vorden (hoofdvestiging), Doetinchem, Zutphen (twee), Eerbeek, Brummen, Velp, Hengelo, Steenderen en Ruurlo. „Veehouders hebben ons op het idee gebracht“, vertelt Bemers. „Wij hadden een bezorgservice die twee keer in de week medicijnen rondbracht, in

totaal ruim 2.500 bezorgingen per jaar. Daar zijn we mee begonnen, nadat in 2002 de dierenartsenpraktijken van Ruurlo, Vorden, Hengelo en Steenderen fuseerden. Het idee was dat een vliegende kraai altijd wat vangt, maar dat bleek in de praktijk toch tegen te vallen.“

Bemers vertelt dat veel veehouders door de fusie op grotere afstand van de hoofdvestiging met de centrale apotheek kwamen en het door het samengaan toen logistiek aantrekkelijker werd om medicijnen aan huis te bezorgen. „En de gedachte was dat wanneer we dan toch op het erf kwamen, daar nog wel meer uit kon voortvloeien. Dat we bijvoorbeeld werden gevraagd om even bij een koe of kalfje te kijken dat het niet helemaal lekker deed. Maar in de praktijk bleek het toch anders uit te pakken. Of de bezorger zat krap in de tijd omdat er ergens anders koeien vaststonden, of, als er wel tijd was, was de vraag van de veehouder er niet.“ Na verloop van tijd rendeerde het rondbrengen voor de dierenartsenpraktijk eigenlijk niet meer. „Dat is begonnen met de introductie van de dierdagdoseringen. Het bestelgedrag is

CRV: 'Intensievere samenwerking ligt voor de hand'

„CRV werkt al jaren samen met dierenartsenpraktijken, met name op het gebied van dierdata die als basis dienen voor bedrijfsbegeleiding“, aldus Bertil Muller van CRV. „Een intensievere samenwerking met dierenartsenpraktijken ligt richting de toekomst ook voor de hand. Met name bij de preventie van ziekten kan fokkerij een heel effectief middel zijn. Fokkerijorganisaties en dierenartsenpraktijken kunnen elkaar daarin versterken, ieder vanuit eigen expertise.“

ProPos: 'Problemen met andere praktijken voorkomen'

„Wij hebben in ons werkgebied te maken met veel verschillende dierenartsenpraktijken. Zover mij bekend is, hebben we met deze praktijken prima relaties en dat willen we zo houden. Wij zien het dus niet zitten om een samenwerking aan te gaan met een van die praktijken. Hiermee voorkom je problemen met andere praktijken. Verder is insemineren, transplanteren van embryo's, fokkerijadvies en spermaverkoop onze hoofdtaak“, aldus Rob Teunissen van KI-service ProPos, die actief is in Oost-Brabant en Limburg.

KI Kampen: 'Pas bij complicaties dierenarts laten overnemen'

„Samenwerken is altijd goed als het een betere service en betere tarieven voor de boer tot gevolg heeft“, aldus Gerard Vosman van KI Kampen. „Samen een bestelbus gebruiken is iets, maar ook niet meer dan dat. Persoonlijk zie ik dierenartsen en KI's niet in elkaars vaarwater zitten. Ze horen elkaar juist aan te vullen om tot optimale resultaten van de klanten te komen. Het drachtvoelen en scannen kan net zo goed door de goedkopere inseminator gedaan worden en als er dan complicaties ontdekt worden, dan moet de dierenarts het maar overnemen. Omdat KI Kampen landelijk werkt, kunnen we niet met één dierenartsenpraktijk samenwerken, maar dat zie ik helemaal niet als een probleem.“

Reproplus: 'Samenwerking moeilijk te realiseren'

„Ons gebied omvat nogal wat dierenartsenpraktijken. Die zijn meestal ook weer enigszins concurrent van elkaar en zien ons in zekere zin ook als concurrent“, aldus Jaring Hiemstra van KI-service Reproplus, die actief is in Noordwest-Friesland en Noord-Holland. „Verder valt het ons op dat er nogal wat verschil zit tussen de ene en andere dierenartsenpraktijk. Sommige zijn vrij assertief en andere enigszins conservatief/behoudend. Samenwerking zou op het gebied van distributie van medicijnen en fokkerijbenodigdheden en dergelijke misschien voor twee partijen aantrekkelijk kunnen zijn. Samenwerking met de voerleverancier en dierenartsenpraktijk op het gebied van vruchtbaarheid en/of fokkerij, met name op bedrijven met problemen, zou Reproplus overigens toejuichen. Maar blijkt in de praktijk moeilijk te realiseren.“

elkaar aan'

Max van de Kerkhof van FertiPlus (links) en René Bemers van De Graafschap Dierenartsen exploiteren samen een bestelbus.

daardoor veranderd. Er wordt meer ingestoken op preventie, waardoor er minder antibiotica nodig zijn", aldus Bemers. Toch wilde de dierenartsenpraktijk de bezorgservice wel in de benen houden, al was het maar voor de contactmomenten. „Dan hoor je toch wat er speelt, ook op het gebied van lief en leed.“

Schijn tegen

„We reden in feite achter elkaar aan, die reactie kwam vanuit de veehouders“, vertelt Van de Kerkhof, „maar het is wel lastig om ermee te beginnen.“ Bemers: „Je hebt natuurlijk veehouders die bij een andere KI-service zitten en waar wij komen en andersom komt FertiPlus op bedrijven die aangesloten zijn bij andere dierenartsenpraktijken, met het logo van De Graafschap Dierenartsen en FertiPlus op de bus.“ Het gebied dat de fokkerijorganisatie bestrijkt, is namelijk groter dan dat van de dierenartsenpraktijk. „Het is wel de bedoeling dat we allebei onze identiteit houden“, haast Bemers zich te zeggen, „een CRV-boer moet bijvoorbeeld eveneens bij ons terecht kunnen.“ „Het gaat

ook om een pilot“, gaat Van de Kerkhof verder, „we willen kijken wat haalbaar is, de eigen identiteit blijft inderdaad belangrijk.“ Het pilotproject is 1 oktober gestart en duurt in principe een half jaar. De feedback van de veehouders is volgens de mannen, op een enkele kritische noot na, tot dusver goed. Bemers: „Als de bus onze bestellingen afzet bij de veehouders, is het niet de bedoeling om vervolgens ook sperma te slijten, als de veehouder daar geen interesse in toont.“ Van de Kerkhof: „Maar met een rijdend busje heb je natuurlijk al gauw de schijn tegen. Overigens

zijn er weliswaar een paar principiële CRV-boeren of bedrijven waar soms nog wat oud zeer zit, maar in principe komen we overal.“ Van de Kerkhof zegt dat er bij de andere dierenartsenpraktijken in zijn gebied wat angst was dat ze door toedoen van FertiPlus klandizie kwijt zouden raken aan De Graafschap Dierenartsen, maar dat die angst ongegrond is. „Sterker nog, ik ben bij verschillende dierenartsenpraktijken wezen praten, omdat we dit concept in de toekomst zo kunnen uitbreiden. Er was ook een praktijk geïnteresseerd, maar toen ik vroeg of ze ▶

'Samenwerking geen vreemde gedachte'

„Veeverbeteringsorganisaties en dierenartsenpraktijken bieden in een aantal gevallen vergelijkbare diensten aan, bijvoorbeeld drachtigheidsdiagnostiek. En er zijn ook veehouders die switchen tussen een fokkerijorganisatie en ons“, aldus Siert-Jan Boersema van Van Stad tot Wad Dierenartsen, met vestigingen in Groningen, Bedum, Loppersum en Uithuizen. „Een eventuele samenwerking is dan ook geen vreemde gedachte, we hebben daar wel vaker over gesproken, maar helemaal concreet is het nog niet geworden. Ook het in dienst nemen van een inseminator of speciaal opgeleide paraveterinair die op drachtigheid scannen zien wij zeker als goede opties.“ Als dierenartsen vinden we het belangrijk om ook factoren zoals voeding en infectieziekten aandacht te geven. Deze zijn van grote invloed op de vruchtbaarheid van koeien.“

'Wij dierenartsen benaderen de vruchtbaarheid breder'

„Ik denk dat KI-organisaties en dierenartsenpraktijken prima in elkaars verlengde kunnen werken, als er goed overleg overleg plaatsvindt. Uiteindelijk hebben we allebei het doel om goede zorg en advies te leveren aan de veehouder“, aldus Florentijn Schoot van de Gelderse Dierenartsenpraktijk Doetinchem-Zeddam. „Echter is er volgens mij wel verschil in benadering van de vruchtbaarheid op een veebedrijf. De KI is er (commercieel) bij gebaat dat de dieren drachtig worden en zullen daar op in willen zetten met het aanbieden van verschillende soorten en kwaliteiten sperma. Daarnaast bieden ze in pakketten drachtcontrole/vruchtbaarheidsbegeleiding aan. Wij als dierenartsen benaderen de vruchtbaarheid op een bedrijf volgens mij breder dan een KI-organisatie. Vruchtbaarheid wordt door veel en uiteenlopende factoren beïnvloed op een veebedrijf. Daarom nemen we vanuit veterinair oogpunt bedrijfsbreed belangrijke zaken, zoals onder andere voeding, huisvesting, dier- en koppelgezondheid, lichaamsconditie, mestconsistentie en infectieziekten, mee in onze benadering. Wij begeleiden

de bedrijven in het optimaliseren van de bedrijfsvoering en daar is vruchtbaarheidsbegeleiding een onderdeel van. Als de vruchtbaarheid niet lekker loopt op een bedrijf, kan dat een signaal zijn voor bijvoorbeeld een voedings- of diergezondheidsprobleem. Op deze manier gebruiken wij de vruchtbaarheidsbegeleiding niet alleen primair om de vruchtbaarheid te optimaliseren, maar ook om eventuele bedrijfsproblemen met een andere of bredere oorzaak op te sporen en aan te pakken. Daarnaast komt het voor dat veehouders bij de dierenarts medicijnen bestellen, om een behandeling op advies van de KI in te stellen. Hierbij is het van belang dat de juiste diagnose is gesteld en op dat vlak denk ik dat goed overleg/korte lijnen tussen KI en dierenarts een toegevoegde waarde vormen. Vooral omdat de dierenarts uiteindelijk verantwoordelijk is voor het medicijngebruik op een veebedrijf. Daarom is het belangrijk dat de een-op-eendierenarts van een betrefend bedrijf op de hoogte is van de diagnosestelling en het bijbehorende therapieadvies.“

'Het lijkt ons nogal conflicterend'

„Inseminatieclubs hebben doorgaans een drietal poten waar ze hun bestaansrecht aan ontlenen. Insemineren, vruchtbaarheidsbegeleiding en de verkoop van sperma. Op het gebied van vruchtbaarheidsbegeleiding zien wij overlap in de werkzaamheden. Hoe zo'n samenwerking er dan uit kan zien, is ons nog niet duidelijk. Uiteindelijk wil zowel de dierenarts als de KI-service graag de 'dienst'

verlenen. Dat lijkt ons nogal conflicterend“, aldus een inseminatieservice die anoniem wil blijven. „Wel zien we dat we op probleembedrijven samen met de dierenarts naar oplossingen zoeken en op die manier samenwerken. Waar de samenwerking tussen FertiPlus en De Graafschap Dierenartsen op berust, weet ik niet. Het lijkt erop dat het meer koerierswerkzaamheden betreft, af-

gaande op de info van de website van de dierenartsen. In dat geval gaat FertiPlus haar dienstenpakket verbreden. Wij zien daar niet zoveel in. In ons werkgebied hebben we namelijk te maken met ten minste zes dierenartsenpraktijken. Uiteraard houden we onze ogen en oren open, met betrekking tot de ontwikkelingen en vernieuwingen op ons werkterrein.“

Vaste chauffeur Ig Wopereis vormt de schakel tussen boer, inseminatieservice en dierenartsenpraktijk.

wilden instappen, wilden ze toch de pilot even afwachten." Toch is er per 1 januari een praktijk die aanhaakt. „We fuseren dan met Diergezondheidscentrum 't Wijdseland uit Doesburg", aldus Bemers. Hij onderschrijft dat de belangstelling onder collega-praktijken wel eens zou kunnen toenemen. „Die willen ook oren en ogen in het veld hebben."

Planning

FertiPlus doet meer dan alleen inseminaties verrichten. De organisatie telt 29 medewerkers, van wie er vier fulltime met systeembeheer bezig zijn. „Ze maken alle software, ook voor derden, en vergemakkelijkten daarmee de opstart van het samenvoegen van de bezorgservice", stelt Van de Kerkhof. Als veehouders een bericht inspreken, wordt die boodschap vervolgens automatisch aan de adresgegevens gekoppeld, waarna eveneens automatisch de geschiktste route uit de computer rolt. Het computerprogramma voorziet erin dat de klanten van de dierenartsenpraktijk bij die van de fokkerijorganisatie worden ingepland, nadat de praktijk heeft aangegeven wat waarheen moet. Het enige waar de dierenartsenpraktijk voor moet zorgen, is dat de benodigdheden 's ochtends tijdig op het kantoor van FertiPlus in Ruurlo aanwezig zijn. Het is namelijk niet zo dat de chauffeur een willekeurige voorraad diergeneesmiddelen bij zich mag hebben. „Het gaat nadrukkelijk om bestelde medicijnen, een veehouder mag immers maar voor 15 procent van de dieren op voorraad hebben", verklaart Bemers. „De medicijnen worden indien nodig gekoeld getransporteerd en nog een voordeel is dat de chauffeur bijvoorbeeld ook melkmonsters op de terugweg kan meenemen." De dierenarts vertelt dat veehouders ook nog steeds medicijnen kunnen afhalen op de verschillende dependances. „Maar dat zijn in eerste instantie geen landbouwhuisdierenposten, maar posten voor gezelschapsdieren, waardoor het contact bij afhalen anders verloopt."

Sperma nabezorgen

„Onze fokkerijadviseurs geven alleen

stieradvies en hebben in principe geen sperma bij zich", aldus Van de Kerkhof. „Met de bus wordt het sperma nabezorgd, zodat je als organisatie een veel kleinere voorraad nodig hebt en niet te maken krijgt met veel restsperma. Er komen immers constant nieuwe interessante stieren bij. Een bijkomend voordeel is dat je zo makkelijker kunt traceren waar het sperma blijft. Je weet ook de drachtigheid per charge en kunt makkelijker een partij controleren bij een veehouder als het met de drachtigheid tegenvalt." Overigens blijkt Bemers daar al langer een rol in te hebben. Hij deed namelijk voor de start van de pilot al de spermacontrole, oftewel de rietjes onder de microscoop beoordelen bij eventuele problemen.

Stierensperma is niet het enige product dat namens de inseminatieservice wordt rondgebracht. Een andere tak is namelijk het voormalige ProAgri, dat nu als FertiPlus Rundveebehoeftigheden door het leven gaat. Wat er zoal wordt rondgebracht naast medicijnen en stierensperma, zijn bijvoorbeeld bolussen, infusen, halsters, laarzen, bezemstelen, speenemmers en blokjes voor onder de klauwen. „Een voordeel van de samenwerking is dat we de producten die we vermarkten, zoals bolussen, nu eerst eenvoudig kunnen laten checken door de dierenarts, om het vervolgens onderbouwd te kunnen verkopen. Niet alle producten zijn namelijk zo goed als ze lijken", meent Van de Kerkhof.

Efficiëntie

„Het gaat om een stukje efficiëntie. We kruipen qua kennis steeds meer tegen elkaar aan, vullen elkaar steeds beter aan en hebben elkaar ook hard nodig in de toekomst", meent Van de Kerkhof. Hij blijkt ook over de suggestie te hebben nagedacht om zelf een dierenarts aan te stellen. „Het punt is dat een veehouder een een-op-een-relatie heeft met een dierenarts en bovendien zit er bij een dierenartsenpraktijk meer expertise." Bemers valt hem bij. „Vanaf januari werken wij met elf rundveedierenartsen in totaal en als collega's voed je elkaar ook met informatie en ervaringen." Ondanks dat Van de Kerkhof vindt dat

zijn organisatie 'supergestroomlijnd' moet kunnen werken, noemt hij korte lijnen en een persoonlijke benadering eveneens erg belangrijk. De organisatie heeft dan ook een vaste chauffeur, Ig Wopereis, die de schakel blijkt tussen boer, inseminatieservice en dierenartsenpraktijk. Dat het iemand is die dicht bij de boer staat, is voor Bemers eveneens belangrijk. „Een nadeeltje voor onze veehouders is dat de bezoekfrequentie teruggaat van twee bezorgingen naar één bezorging per week. Maar als ik de bezorgingsdienst in de benen wil houden en een koerier moet aannemen, spreekt die de taal van de boer nog niet. De huidige bezorger is geschikt voor een praatje, komt op een redelijk vaste tijd en kan desgewenst even met de veehouder meekijken hoe het met de voorraad is."

Tweede bus

Hoewel de samenwerking een succes lijkt, gaat deze vooralsnog niet verder dan het gezamenlijk exploiteren van een bestelbus. Zowel de inseminatieservice als de dierenartsenpraktijk verricht drachtigheidscontroles en het is aan de veehouder welke organisatie hij benadert. Van de Kerkhof sluit echter niet uit dat er ook op het gebied van scannen in de toekomst mogelijk wordt samengewerkt. „Voorop staat dat het scanwerk in elk geval wel blijft", stelt Bemers. „Veel veehouders komen namelijk terug van het drachtigheidsonderzoek op basis van melk bij de melkcontrole. Het is duur en als je met de hand erin gaat, weet je meteen wat er aan de hand is, mocht de koe onverhoopt niet drachtig zijn." FertiPlus heeft in VeeMonitor een soort vruchtbaarheidsmanagementsysteem voor veehouders beschikbaar, wat de communicatie tussen veehouder, inseminatieservice en dierenartsenpraktijk kan vergemakkelijken. Bij een positieve afloop van de pilot verwacht Van de Kerkhof dan ook dat er meer dierenartsenpraktijken zullen aanhaken. „Dat zou wat ons betreft prima kunnen. Er komt dan mogelijk een tweede bus bij, zodat het volledige werkgebied bediend kan worden." ■